

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про затвердження Положення про порядок обліку страховиком
договорів, пов’язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та
вимог до захисту інформації страховика”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній і консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” та іншими законами України.

Частиною п’ятою статті 47 Закону України від 19 листопада 2021 року № 1909-IX “Про страхування” (далі – Закон про страхування), основні положення якого вводяться в дію з 01 січня 2024 року, передбачено, що страховик забезпечує ведення обліку всіх укладених договорів страхування (перестраховання) та заявлених вимог на здійснення страхової виплати в порядку, визначеному таким страховиком з урахуванням вимог закону, міжнародних стандартів фінансової звітності та нормативно-правових актів Національного банку.

Частиною п’ятою статті 109 Закону про страхування передбачено, що Національний банк встановлює вимоги до порядку та умов ведення персоналізованого (індивідуального) обліку договорів страхування життя.

Частиною шостою статті 18 Закону України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX “Про фінансові послуги та фінансові компанії” передбачені повноваження Національного банку як регулятора на визначення порядку ведення обліку договорів аутсорсингу.

Повноваження Національного банку як регулятора на встановлення порядку ведення реєстру активів для покриття технічних резервів страховика визначено частиною п’ятою статті 45 розділу VI Закону про страхування.

Для забезпечення реалізації положень Закону про страхування Національний банк при здійсненні державного регулювання та нагляду за діяльністю у сфері страхування відповідно до пунктів 4, 20 частини третьої статті 114 розділу XIV Закону про страхування встановлює вимоги щодо захисту інформації страховиків, а також правил формування та/або обліку технічних резервів страховика.

Законом про страхування передбачене реформування страхового ринку України – його перехід на європейські стандарти страхування, включаючи заміну видів страхування на класи страхування та укладання договорів страхування за класами страхування (ризиками в межах класів страхування), тому зазначені нововведення вимагають від страховиків проведення змін в організації бізнес-процесів, що потребуватиме розроблення нових внутрішніх процедур і положень, доопрацювання та налаштування інформаційних систем страховика з метою

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

забезпечення обліку в цих системах договорів, пов'язаних зі здійсненням ним діяльності із страхування, в електронному вигляді та захисту інформації в таких інформаційних системах.

Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, а саме шляхом прийняття проекту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та вимог до захисту інформації страховика” (далі – регуляторний акт), стосується:

визначення вимог до забезпечення обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та інших операцій зі страхування в інформаційних системах страховика, вимог до захисту інформації страховика в таких системах;

встановлення вимог до ведення в інформаційних системах страховика обліку договорів страхування, включаючи персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування життя, договорів вхідного та/або вихідного перестраховування шляхом реєстрації всіх операцій зі страхування, які виникають під час укладання, обслуговування та/або виконання таких договорів, та обліку інших договорів та операцій, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування;

встановлення правил обліку технічних резервів за укладеними договорами страхування (перестраховування);

встановлення порядку ведення реєстру активів для покриття технічних резервів за договорами страхування (перестраховування);

здійснення Національним банком контролю за дотриманням вимог регуляторного акта.

Зазначені питання не можуть бути вирішені за допомогою ринкових механізмів, оскільки вони стосуються реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про страхування.

Пунктом 25 розділу XV “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про страхування передбачено до дня введення в дію цього Закону Національному банку привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону.

У відповідній сфері правового регулювання є діючий акт Національного банку, а саме Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 24 грудня 2021 року № 153 (зі змінами) (далі – Постанова 153), яке потребує приведення у відповідність із Законом про страхування та в розділі II якого:

у главі 8 визначено загальні вимоги до облікової і реєструючої систем надавачів фінансових послуг;

у главі 11 встановлено вимоги до ведення страховиками персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування життя.

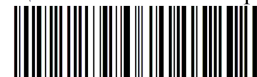
ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

Отже, є потреба у врегулюванні вищезазначених проблем шляхом затвердження відповідного регуляторного акта Національного банку.

Суб'єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страховики.

Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, у разі її невирішення спричинить ситуацію, що матиме негативний вплив на діяльність страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов'язані з розв'язанням зазначеної проблеми, є встановлення єдиних вимог і порядку ведення страховиком в електронному вигляді в своїх інформаційних системах обліку операцій зі страхування щодо укладання, обслуговування та виконання договорів страхування (перестраховування) за класами страхування життя чи класами страхування, іншими, ніж страхування життя, обліку інших договорів та операцій, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування, забезпечення реалізації положень Закону про страхування, визначення вимог до захисту інформації страховика, а також забезпечення можливості здійснення Національним банком державного регулювання та нагляду за діяльністю у сфері страхування та захисту прав та законних інтересів клієнтів.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Одним із способів досягнення зазначених цілей може бути залишення наявного стану законодавства України.

Перевагами цього способу є збереження наявного стану законодавства України, а саме застосування страховиками норм чинної Постанови 153, до якої страховики адаптували свою діяльність.

Однак цей спосіб не забезпечує реалізацію положень Закону про страхування та врегулювання вимог до ведення страховиками обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, обліку зобов'язань страховика, включаючи облік заявлених вимог на здійснення страхової виплати, забезпечення захисту інформації страховика, які призведуть до неможливості Національним банком реалізувати свої повноваження.

Водночас положення Постанови 153 будуть приведені у відповідність, зокрема, але не виключно, із положеннями Закону про страхування.

Отже, застосування такого способу досягнення цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Альтернативним способом досягнення встановлених цілей є прийняття запропонованого регуляторного акта.

Недоліками запропонованого способу є витрати страховиків, пов'язані з необхідністю приведення внутрішніх положень (політики) та програмного забезпечення страховиків у відповідність до вимог Закону про страхування та

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

запропонованого регуляторного акта, у частині доопрацювання та/або налаштування інформаційних систем страховика та/або розроблення чи придбання відповідних технічних та/або програмних засобів з метою забезпечення обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, ведення реєстру активів для покриття технічних резервів страховика в електронному вигляді в інформаційних системах, а також захисту інформації страховика в таких системах.

Відповідні витрати страховики здійснюватимуть у межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Перевагами такого способу є реалізація положень та вимог Закону про страхування, встановлення Національним банком вимог до діяльності із страхування в частині визначення вимог до порядку ведення обліку страховиком операцій зі страхування щодо укладання, обслуговування та виконання договорів страхування (перестраховання), обліку інших договорів та операцій, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування, встановлення вимог до захисту інформації страховика та функціонування його інформаційних систем, забезпечення здійснення Національним банком державного регулювання та нагляду за діяльністю у сфері страхування та захисту прав та законних інтересів клієнтів згідно з вимогами Закону про страхування.

Тому Національний банк обрав варіант прийняття запропонованого регуляторного акта як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв'язання проблеми, і відповідні заходи

Регуляторний акт визначає:

вимоги до забезпечення обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та інших операцій зі страхування в інформаційних системах страховика, вимоги до захисту інформації страховика в його інформаційних системах;

вимоги до порядку ведення обліку договорів страхування (перестраховання), включаючи персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування життя, інших договорів, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування, та заявлених вимог на здійснення страхової (перестрахової) виплати за договорами страхування (перестраховання);

правила обліку технічних резервів за укладеними договорами страхування (перестраховання);

вимоги до забезпечення обліку операцій зі страхування в процесі реєстрації інформації, внесення її до інформаційних систем страховика, накопичення, узагальнення, зберігання інформації про такі операції у цих системах;

вимоги щодо захисту інформації страховика;

порядок ведення реєстру активів для покриття технічних резервів за договорами страхування (перестраховання).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

Прийняття регуляторного акта забезпечить встановлення вимог до ведення обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та до захисту інформації в його інформаційних системах.

Також прийняття регуляторного акта дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку щодо державного регулювання та нагляду у сфері страхування, зокрема здійснення контролю за діяльністю страховиків як ліцензіатів, контролю за веденням обліку договорів страхування (перестраховування) і виконання страховиками таких договорів, визначення рівня безпечності і стабільності операцій страховика, достовірності звітності страховика, дотримання страховиком вимог законодавства України у сфері фінансових послуг, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку, здійснення захисту прав та законних інтересів клієнтів.

Ступінь ефективності регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу діяльності страховиків, пов'язаної з укладанням страховиками договорів страхування (перестраховування) та здійсненням виплат за такими договорами. Показники, за якими оцінюватиметься результативність регуляторного акта, наведені в розділі VIII цього аналізу регуляторного впливу.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта є обов'язковими для виконання всіма страховиками під час здійснення ними діяльності із страхування відповідно до Закону про страхування.

Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта потенційно зумовлюється головним чином змінами до законодавчих актів України, що може призвести до потреби в унесенні змін до регуляторного акта.

Упровадження вимог регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Додаткові грошові і часові витрати страховиків, що пов'язані з прийняттям регуляторного акта, полягатимуть у необхідності здійснити дії щодо приведення своєї діяльності у відповідність до вимог регуляторного акта у строки, визначені Законом про страхування та цим актом.

Здійснення державного регулювання та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься у межах здійснення Національним банком нагляду за діяльністю страховиків на ринку страхування з періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу прийняти відповідно до Закону про страхування нормативно-правовий акт, предмет регулювання якого належить до повноважень Національного банку.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його дії для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

1. Позитивні наслідки дії регуляторного акта:

прийняття нормативно-правового акта Національного банку для реалізації положень Закону про страхування;

встановлення єдиних вимог до ведення страховиком обліку операцій зі страхування щодо укладання, обслуговування та виконання договорів страхування (перестраховання), обліку інших договорів та операцій, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування, та функціонування інформаційних систем страховика;

запровадження страховиком заходів щодо захисту інформації в його інформаційних системах, включаючи захист електронних документів та/або інформації страховика від несанкціонованого доступу, знищення або модифікації;

визначення порядку, вимог і строків внесення інформації в інформаційні системи страховика про операції зі страхування, пов'язані зі здійсненням страховиком діяльності із страхування;

встановлення порядку ведення реєстру активів для покриття технічних резервів за договорами страхування (перестраховання).

Прийняття регуляторного акта визначить єдині вимоги до ведення страховиками обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням страховиком діяльності із страхування (у тому числі для забезпечення правової визначеності процесу виходу страховика з ринку, перетворення страховика, який за своєю організаційно-правовою формою є товариством з додатковою відповідальністю, в акціонерне товариство), до захисту інформації страховика і ведення реєстру активів для покриття технічних резервів, забезпечить повноту та достовірність звітності, яку подає страховик до Національного банку, а також можливість здійснення Національним банком державного регулювання та нагляду за діяльністю у сфері страхування.

Позитивними результатами прийняття акта буде зменшення кількості порушень прав споживачів та додатковий захист прав та законних інтересів клієнтів щодо виконання зобов'язань страховиками.

2. Негативним наслідком дії регуляторного акта можуть стати додаткові грошові і часові витрати страховиків, пов'язані з приведенням своєї діяльності у відповідність до вимог регуляторного акта, які, зокрема, здійснюватимуться страховиками в межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта матимуть позитивні наслідки для всіх суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання акта, не вбачається за можливе обчислення розмірів позитивних та можливих негативних наслідків до його прийняття.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Запропонований до розгляду акт набиратиме чинності з 01 січня 2024 року (з дня введення в дію основних положень Закону про страхування).

Строк дії акта не обмежений у часі.

VIII. Визначення показників результативності акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Станом на 01 жовтня 2023 року загальна кількість страховиків – 111, із них:

12 – страховики, що провадять діяльність із страхування життя;

99 – страховики, що провадять діяльність із страхування іншого, ніж страхування життя;

2) кошти і час, що витратять суб'єкти господарювання та/або фізичні особи у зв'язку з виконанням вимог регуляторного акта.

Витрати коштів та часу фізичних осіб, пов'язані з виконанням вимог акта, не передбачаються.

Грошові і часові витрати страховиків пов'язані з приведенням у відповідність до вимог регуляторного акта своєї діяльності, у тому числі щодо обліку договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, в інформаційних системах відповідно до вимог цього регуляторного акта;

3) обсяг валових страхових премій.

За перше півріччя 2023 року обсяг валових страхових премій становив 21 354,7 млн грн, із них:

2 259,9 млн грн зібрано страховиками, що провадять діяльність із страхування життя;

19 094,8 млн грн зібрано страховиками, що провадять діяльність із страхування іншого, ніж страхування життя;

4) обсяг страхових виплат, здійснених страховиками протягом першого півріччя 2023 року, становить 7 817,5 млн грн, у тому числі:

576,2 млн грн страхових виплат здійснено за договорами страхування життя;

7 241,3 млн грн страхових виплат здійснено за договорами страхування іншого, ніж страхування життя;

5) обсяг страхових резервів, сформованих страховиками станом на 01 липня 2023 року, становить 42 480,9 млн грн, у тому числі:

18 119,5 млн грн за договорами страхування життя;

24 361,4 млн грн за договорами страхування іншого, ніж страхування життя.

IX. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3, 10 Закону України “Про засади державної

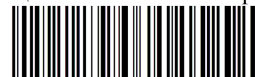
ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17

регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження буде проведено не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Інформування суб'єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/136284

від 16.11.2023 21:17